

BARNERETTIGHETER

1. Alder 18 år

Alle under 18 år er barn, dersom ikke en tidligere alder er lovfestet av staten.

2. Gjelder alle barn

Rettighetene i barnekonvensjonen gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, eiendom, funksjonshemming eller oppfatninger. Staten skal sørge for at ingen diskrimineres.

3. Til barnets beste

Handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal først og fremst ta hensyn til barnets beste. Staten skal sørge for at de institusjoner og tjenester som har ansvaret for omsorgen av barn, har den standard som er fastsatt. Dette gjelder særlig med hensyn til sikkerhet, helse, personalet og kvalifikasjoner.

4. Statens ansvar

Det er statens som har ansvar for at barns rettigheter blir fulgt.

5. Foreldreansvaret

Staten skal respektere de rettigheter og plikter foreldrene og andre foresatte har, så de kan veilede og støtte barnet når de utøver sine rettigheter.

6. Rett til liv

Staten plikter så langt som mulig å sørge for at barn overlever og får utvikle seg.

7. Navn og statsborgerskap

Barnet har rett til navn og nasjonalitet helt fra det er født, og så langt det er mulig kjenne til sine foreldre og få omsorg av dem.



8. Identitet

Staten skal respektere barnets rett til å bevare sin identitet, herunder nasjonalitet, navn og familieforhold. Dersom et barn ulovlig blir fratatt dette skal staten snarest mulig rette det opp.

9. Holde familien sammen

Barnet skal ikke skilles fra sine foreldre mot sin vilje, unntatt når dette er nødvendig av hensyn til barnets beste.

10. Gjenforene familien

Søknader om familiegjenforening over landegrensler skal behandles på en positiv, human og rask måte. Barnet har rett til regelmessig kontakt med begge foreldre.

11. Ulovlig bortføring og tilbakehold

Staten skal hindre at barn blir tatt ulovlig ut av et land eller hindret fra å komme tilbake. Staten skal inngå avtaler med andre land for å få til dette.

12. Å si sin mening og bli hørt

Barnet har rett til å si sin mening i alt som angår det. Barnets meninger skal telle.

13. Få og gi informasjon

Barnet har rett til ytringsfrihet, til å søke, motta og spre informasjon og ideer av alle slag og på alle måter.



14. Tanke-, samvittighets- og religionsfrihet

Barnet har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Staten skal respektere foreldrenes retter og plikter til å opplyse barnet om sine rettigheter i slike spørsmål.

15. Organisasjonsfrihet

Barnet har rett til å være med i organisasjoner og fredelige forsamlinger.

16. Rett til privatliv

Barnet skal ikke utsettes for vilkårlig eller ulovlig innblanding i sitt privatliv. Det skal beskyttes mot ulovlig angrep mot ære og omdømme.

17. Informasjon

Staten skal sikre barn tilgang til informasjon fra ulike nasjonale og internasjonale kilder. Staten skal oppmuntre massemedia og forleggere til å spre verdifull informasjon for barn. Staten skal beskytte barn mot skadelig informasjon.

18. Foreldreansvaret

Foreldrene har hovedansvaret for barnets oppdragelse og utvikling etter hva som er best for barnet. Staten skal sørge for institusjoner og ordninger innen barneomsorg som også tar hensyn til utearbeidende foreldre.

19. Beskyttelse mot misbruk

Staten skal beskytte barnet mot fysisk eller psykisk mishandling, forsømmelse eller utnyttelse.



20. Barn uten omsorg fra familien

Barn som er uten familiemiljø, har særlig rett på beskyttelse og omsorg, for eksempel ved plassering i fosterhjem, eller om nødvendig ved en passende institusjon eller ved adopsjon.

21. Adopsjon

Nasjonal og internasjonal adopsjon skal bare finne sted i samsvar med loven, og godkjennes av myndighetene. Hensynet til barnets beste er viktigst, og adopsjon utenlands skal ikke resultere i urettmessig økonomisk fortjeneste.

22. Flyktningbarn

Barn som søker flyktningstatus skal få nødvendig beskyttelse og hjelp. Staten skal hjelpe et barn som er alene til å bli gjenforent med sin familie.

23. Barn med funksjonshemninger

Barn med psykiske og fysiske funksjonshemninger har rett til å leve et fullverdig og anstendig liv. Et funksjonshemmet barn har rett til spesiell omsorg og hjelp til mest mulig integrering og individuell utvikling.

24. Helse

Barnet har rett til å få best mulig helsetjenester og behandling for sykdom. Staten skal arbeide for å minske barnedødelighet, gi gode helsetilbud til mødre etter fødselen og informere om helse og riktig kosthold. Staten skal også avskaffe helsefarlige tradisjoner, samarbeide med andre land og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.



25. Barn under offentlig omsorg

Barn plassert i omsorgstiltak utenfor familiemiljøet har krav på regelmessig vurdering av behandlingen og oppholdet der.

26. Sosialtjenester

Staten skal sikre at barnet får den sosiale hjelpen og den økonomiske støtten det har krav på etter landets lover.

27. Levestandard

Foreldrene, eller andre som har ansvar for barnet, har hovedansvaret for å sikre de levevilkårene som er nødvendig for barnets utvikling. Staten har plikt til å støtte de foresatte.

28. Utdanning

Barnet har rett til å gå på skole og få utdanning. Grunnutdanningen skal være gratis og obligatorisk. Staten skal sørge for forskjellige former for videregående utdanning og arbeide for å minske antallet barn som ikke fullfører skolegangen. Staten skal også fremme internasjonalt samarbeid om utdanning, og særlig ta hensyn til utviklingslandenes behov.

29. Målet med utdanning

Utdannelse skal utvikle barnets personlighet og evner så langt det er mulig. Den skal skape respekt for menneskerettighetene og fremme holdninger om fred, toleranse, og vennskap mellom folk. Utdanningen skal skape respekt for naturen, og for barnets egen og andres kultur.



30. Minoriteter og urbefolkning

Barn som tilhører en minoritet eller urbefolkningen har rett til å nyte godt av sin kultur, religion og eget språk, sammen med sin egen gruppe.

31. Lek og fritid

Barnet har rett til hvile, fritid og lek, og til å delta i kunst og kulturliv.

32. Barnearbeid

Barnet skal ikke utnyttes økonomisk gjennom arbeid. Det skal beskyttes mot arbeid som er skadelig og går ut over dets utvikling og utdanning.

33. Narkotika

Barnet har rett til å bli beskyttet mot ulovlig bruk, omsetting og produksjon av narkotiske stoffer.

34. Seksuell utnyttning

Barnet har rett til beskyttelse mot alle former for seksuell utnyttelse og misbruk. For å verne barn mot slik utnyttning skal staten sette i verk alle nødvendige tiltak, nasjonalt og internasjonalt.

35. Bortføring, prostitusjon og salg

Staten har plikt til å gjennomføre nasjonale og internasjonale tiltak for å hindre kidnapping, bortføring eller salg av barn.

36. Annen utnyttning

Staten har plikt til å beskytte barnet mot alle former for utnyttelse som er skadelig for barnets velferd.



37. Fengsel, dødsstraff og tortur

Barn skal ikke utsettes for tortur eller annen umenneskelig eller nedverdiggende behandling. Dødsstraff eller fengsel på livstid er ikke tillatt hvis forbrytelsen ble utført før fylte 18 år. Barn som er i fengsel, skal holdes atskilt fra voksne, om ikke det motsatte anses å være best for barnet. Fengsling skal bare benyttes som en siste utvei og for et kortest mulig tidsrom. Pågrepelse og fengsling skal skje på lovlig måte, og barnet har rett til juridisk og annen aktuell hjelp og til å få en rask og uavhengig vurdering av sin sak.

38. Barn i krig

Staten skal gjøre alt som er mulig for å hindre at barn under 15 år, deltar i krigføring. (Et tillegg i 2000 hevet denne aldersgrensen til 18 år.)

39. Rehabilitering og reintegrering

Staten skal gjøre alt som er mulig for å hjelpe barn som har vært utsatt for misbruk, tortur eller annen nedverdiggende behandling tilbake til et verdig liv.

40. Behandling i saker om straff

Barn som er anklaget eller dømt for straffbare handlinger har rett til å bli behandlet med respekt og på en måte som styrker barnets respekt for menneskerettighetene. Staten skal fastsette en kriminell lavalder. Det skal være mulighet til å få overprøvd en straffedom av en høyere myndighet eller domstol. Barnet skal få gratis hjelp av tolk hvis barnet ikke snakker det språket som blir brukt.

41. Når andre lover er bedre

Hvis andre nasjonale eller internasjonale lover som staten har vedtatt, sikrer barnet bedre enn med denne konvensjonen, gjelder disse lovene, og ikke konvensjonen.

42. Kjennskap til konvensjonen skal spres

Staten er forpliktet til å gjøre konvensjonens innhold kjent for barn og voksne.

